

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozdva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 K., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Nyílt tér: soronkint 20 fill.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.

Kéziratokat nem adunk vissza.

A felsőbb leányiskola.

A város egész társadalma, — a leányokkal bíró szülők különösen — belátja, hogy kitünő polgári leányiskolánkat fejleszteni kell tovább, hogy a kevésbé vagyonos szülők is neveltethessék leányaikat 16 éves korukig. Eddig ez a kiváltság csak a vagyonos szülők gyermekeit illette, de hát ma már az intelligenciát mindenkitől megköveteli a társadalom és így olyanoktól is, akiknek esetleg nincs módjában százakat áldozni leánykuk továbbképzése érdekében.

Hogy tehát Fogarason, — ahol ugyszólván egész tisztviselőtelep állhatna fel, annyi a hivatalnok, — kell egy felsőbb leányiskola is, az kétségtelen. Most már csak az a kérdés, milyen legyen az a felsőbb iskola, hogy minden tekintetben megfeleljen a kívánalmaknak, hézagpótló legyen és betöltse hivatását. Feladatunkhoz képest, igyekezni fogunk ezt a kérdést tisztázni, hogy mielőtt döntés elé kerülne a dolog, kellően megvilá-

gítva láthassuk a kérdés minden oldalát, nehogy egy elhamarkodott határozat miatt úgy járjunk, hogy: adtál uram isten esőt, de nincs köszönet benne. Háromféle esettel állunk szemközt. Kereskedelmi tanfolyam, vagy ipariskola, vagy felsőbb leányiskola jöhet szóba.

Lássuk a kereskedelmi tanfolyamot. Tíz hónapig tart. A könyvvitelt, pénztárkezelést tanítja: könyvelőnőket képez. Lehet-e ennek célja Fogarason? Nem és ezerszer nem! Fogarason nagyon kevés azon üzletek száma, ahol rendszeresen fizetett könyvelőket alkalmaznak és ezeket mindig idősebb, családos, komoly férfiakra bizzák, illetve ilyeneket alkalmaznak, alig hihető tehát, hogy nők, azaz ifjú leányok Fogarason könyvelői állást nyerhetnének. Látunk ma már Fogarason néhány üzletben nő-elárúsítót, ehhez azonban nem kell semmiféle iskolai képzettség. Viszont nem ismerünk olyan leányokat, akik messze a szülei háztól, idegen, nagyvárosokba mennének könyvelőnek Fogarásról. Ha van is ilyen, nagyon

kevés. Egyetlen ellenérve lehetne a fentieknek, hogy: a kereskedelmi tanfolyamon elsajátított könyvvitelt és számadást mint feleség és anya is értékesítheti a nő a saját háztartásában is. Ehhez azonban nem kell kereskedelmi, a középszerű polgári háztartások vezetésére nem kell egyéb tudomány, mint az, hogy bármily csekély a bevétel, a kiadás, — ha csak fillérrel is, — de kevesebb legyen, ezt azonban nem az iskolában — az életben tanítják.

Lássuk már most az ugynevezett ipariskolát, vagy a női kézimunka tanfolyamot. Bizonyos és mindjárt szembe-tűnik, hogy nem erre van szükség Fogarason. Ma már az elemi iskolák, kézimunka kiállításai is himzések, diszmun-kák halmaza, a polgári leányiskolában pedig a harisnyakötéstől a fehérnemű és ruhavarrásig, felölelve a mindenféle himzéseket, bőven megtanulhatja a leánygyermek ami csak tetszik neki. Ha valamelyik a kézimunkával akarja kenyerét megkeresni, — ami igen nemes és

TÁRCA.

A főgimn. áldunai kirándulása.

Folytatás és vége.

Elfáradva mint a gyorsfutó görög Phidippus 8 órakor leültünk vacsorához és máris fél lébball utban voltunk a színház esti előadására.

Mielőtt elmentünk, még bucsuzni kellett a város képviselőjétől, aki uri előzékenységgel és szivességgel kalauzolt egész délután. És itt egy kis balesetet rögtönöztem a la Ábrányi Kornél mikor évekkéi ezelőtt a friedrichsruhei parkban egy erdészt interjúholt, akét Bismareknek nézett. A dialogus megjelent a budapesti lapokban és néhány évre politikai tetszhalottá avatta Ábrányit.

Igy jártam én is — in Mikrokosmo. Tudtam, hogy temesvári dolgainkat egy méltóságos tanácsos ur insézi. Már pedig én ezen esőppet sem csudálkoztam, mert ifjaink egész uton oly eleganciával léptek fel, hogy nem tűnhetett fel senkinek, ha méltóságos

vezetővel tisztelnék meg. Hát méltóságoltam szeretetre méltó kalauzunkat. Alaposan mulathatott, mert nem ama tanácsos volt. Én utólag mulattam, mikor Sebők kollegám révén az egész pácot átéreztem, konyhaművészeti ábrándokkal körözve a sikerült ramstiklit.

Temesvár egyébként igazi gentlemanlike viselkedett irányunkban, mert kiadásaink meghaladva az előirányzott cökket, a város egyenlítette ki a mutatkozó többlet kiadást.

Fáradtan értünk a színházba, de fáradtságunkat mihamar elfelejtettük. Gül Babát adták szép előadásban és pompás jókedvben távoztunk vagy 11 órakor.

Röggel 6 órakor már vigan robogott vonatunk Bázias felé. A vetések és fák fejlődése talán még annyira sem volt mint Fogarason. Érdeklődéssel szemléltük a különböző román és rác viseleteket és valamely paktáskából előkutatva egy elfelejtett és a spektrum minden színében illatozó pastétomot közös akarattal nagylelkűen elhatároztuk, hogy a honyhaművészet ezen bánatos régiségét majd ott felejtjük a kocsiban, hogy

gaz merényletet intézzünk vele valamely topankás granicsár rác gyomra ellen. De jaj így jár minden az ég alatt! A pastétom velünk utazott Báziasig és alighanem krónikus gyomorhurutot szereztünk egy becsületes vasutasnak, aki bekebelezte.

Arad óta verőfényes időben utaztunk, igazi öreg Viktória-féle queen's weather volt.

A hajó lejött Belgrád felől. Uti fotografusunk csoportfelvételhez készült, hanem egy neveletlen vasuti sin a lábába botlott és eltörték a lemezek. Énekelhette már most művészünk, mint énekeltek a hrvtk Rauch báró fogadásakor:

O du lieber Augustin!

Alle meine Platten sind hin...

Előkelőségünkhöz méltón első osztályon foglaltunk helyet és véges-végis gyönyörködünk a széles folyam két hegyes-sziklás partjának mind érdekesebb képében. A Dunának tavaszi magas vizállása eltakarta a medrében rakott szabályozó kőgátakat. Annál niagara-sabb képet mutattak a gátakon hangos zajjal lezuhanó tomboló hullámok.

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testület, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen azámtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára üvegenként 4.— korona

elégé nem dicsérhető elhatározás — az a polgári iskolában megtanulhat annyit, amivel megkeresheti kenyerét, pláne, ha hajlama, tehetsége van hozzá és a gyakorlat által képezi, tökéletesíti magát. Ha pedig fehérenemű, vagy felsőruhavarrásból akar élni, van Fogarason elég kitünő varrónő, ahol mindezt elég olcsón elsajátíthatja.

Marad tehát a felsőbb leányiskola, mert hiszen az ipariskolai, illetve kézimunkai tanfolyam nem képesít a kézimunkatanítónőiségre — tudomásom szerint. De még ha képesítene is, szinte vétek a képesített nők számát szaporítani, hiszen a közokt. miniszterium nemrég kiutatása szerint ötezren felül van az oklevéllel bíró, állás nélküli tanítónők száma. Ha husz évig egyetlen tanítónő sem kapna már oklevelet, akkor sem bírnák a mostaniakat elhelyezni.

A felsőbb leányiskola kétévi tanfolyama azonban általános műveltséget ad azon leánykáknak, akik nem akarnak kenyérkereső pályára menni és ilyen van Fogarason legtöbb. Erre a tanfolyamra van tehát itt szükség. Kitünő polgári iskolánk kellően megveti az alapot, a két évi felsőbb leányiskola továbbfejleszti az általános műveltséget és emellett mindenki választhat magának valami külön tárgyat, például: zenét, idegen nyelvet, kézimunkát, rajzot stb. amiben kiképezve magát, annak nagy hasznát is veheti. S itt azután a leányok tanulnak: a háztartást, gazdaságtant, nevelést stb. Ezek a tárgyak összekötő kapcsolóként szolgálnának az iskola és az

élet között. Ezután a theória után jönne a prakszis!

Igy azután teljesen készen léphetnek leányaink az életbe. Mert ha 16 éves koráig iskolába jár, egy évig még az anyira szükséges női felső és fehéreneművarrást tanulja, 18 éves korában édesanyja támasza lesz az a leányka, és ha férjhez megy, — a saját, ha pedig nem megy férjhez — a szülei ház jótévő, munkás, művelt, de házias anyyálaként hasznosíthatja magát.

Ez nem egyedül az én véleményem, hanem Fogarason sok, kedves mama határozott kívánsága. Szívesen adunk tért bármilyen irányú hozzászólásnak a lapok hasábjain, de az az egy, előre is bizonyos, hogy itt kétosztályú felsőbb leányiskolává kell fejleszteni a polgári iskolát és, hogy ez így legyen, azért harcolni fogunk, még pedig határozottan és bátran, mert hiszen sok villámló, tüzes nyíl harcol mellettünk a szép mamák szemeiben.

Halmi Gyula.

Az iparos pálya.

Alig néhány éve annak, hogy közéletünkbe egy eddig ismeretlen, idegen szerű jelszó vegyült, egy új kérdés, mely iránt ezideig a nagy közönség köréből vajmi kevesen érdeklődtek és mellyel még kevesebben foglalkoztak. Már pedig ennek a kérdésnek helyes és céltudatos megoldásától függ Magyarország jövőléte. Ez a közgazdasági kérdés. Ennek a kérdésnek főfontossága lassan-lassan

kezd immár a köztudatba is átmenni. Közönségünk, — mely beletörődött, hogy a napi sajtóban csupán a politika fel-szines talajáig szántson — lassan-lassan kezd hozzászokni ahhoz, hogy mélyebben hasson be oda, ahol a nemzeti erő táplálékot talál és dus hajtásokat hoz.

Érdeklél olvashatta mindenki, hogy két év alatt negyvenhat gyár épült, harminchat millió tőkével és 7300 munkással. Olvashatta mindenki, hogy meglévő gyárakat bővítettek husz és fél millió tőkével és 6900 új munkással. Ez összesen 56 és fél millió új befektetést jelent és friss munkaalkalmat 14 ezer munkás számára.

Mily gyönyörű perspektiva ez! Hiszen a mindennapi élet tanuskodik mellett, hogy gazdaggá, hatalmassá csak azok az államok lettek, amelyeknek fejlett iparuk van. A mi társadalmi rendszerünk azonban bizonyos félszeg felfogással idegenkedik fiait az iparos pályára bocsátani. Pedig annyi bizonyos, hogy ez a pálya a legközvetlenebb ut ahhoz a célhoz, ahol a tudást, szorgalmat és kitartást legkönnyebben csengő aranyokra lehet váltani.

A hivatalnok bármennyit dolgozhat, nem kap több pénzt munkájáért, mint a mennyi megállapítva van. Ellenben az iparos annyit keres, amennyit akar, tud, esze, ambíciója, szorgalma által. Míg a hivatalnok működési köre ezerféle utatitásban van szorítva, szabályokba, korlátokba skatulyázva, a saját szelleme ugyszólván bilincsekbe verve, addig az iparos teljesen szabadon repülhet tudása,

A sziklák déli-északi irányban haladó bástyáit keresztültörte a vizek ára, mely nyugatról vájt magának medret az évezrek hosszú során. Mintha most, vagy nem régen kirobbantották volna a sziklás, néha keskenyedő völgyet. A víz ezen hatalmas munkája eszünkbe juttatta és láttatta velünk a latin közmondás igazságát: Gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo.

A természet e hatalmas műve mellett nem kevésbé érdekes az ember érdemes kulturmunkája, melyet az északi magyar part Széchenyi útjában csodálunk és melynek merészségén elmerengünk a déli szerb part Traian útjának nyomait nézve. Mert hiszen merész alkotás volt ezt is, mert robbantó eszközök hiányában hidastat építettek. Hatalmas lyukakat faragtak a parti sziklába, hogy azokba helyezték a híd vízszintes fögerendáit. Ezekre rakták azután az egész hidat. Az ut nagyrésze ilyen híd volt, mert a sziklás part igen sokszor egyenesen a Duna hullámaiból emelkedik ki.

A Széchenyi- és Traian-ut mai állapota hangosan hirdeti két ország kulturáját, római értékkel becsülve a magyart és lazaroni disznópászternak balkánozva a szerbet. Mily gyerekesen neveléses a Traian és Széchenyi emléktáblák mellett egy szerb mérnöknek azon éretlensége, hogy holmi — vics nevét odavicceli — véseli a sziklába. Különben a kultura minden emléke idegen a szerb Dunaparton. Az ókorból megmaradtak a római nyomok. A magyar középkor emléke Galambóc vára, még ma is büszkén hirdeti lovagi erényeinket.

„Galambócon vár a török,
Ne várjon hála.”

Sajnos, ez a gáncs és félelem nélküli bátorság Mohácsnál megtámadtatott velünk vagy 10-szeres török hadat.

A balkáni tengődés mellett csak egy helyen találkoztunk a modern munka sürgésével. Ez is egy leipzig-i cég bányatelepe volt.

Igy festenek a balkán független, szabad államai, melyeket nem régen meg-

irigylet sok ujságírónk, az igaz, csak szóval, miután jól bepezsgöztek Belgrádban.

A kazán sziklafordulóiban norvég fjordban képzelhette magát az ember. A természet fenségesen szép lett. A völgyön fuvó szél hirtelen megtört, lecsendesedett és csud lett a hajó fedélzetén is, ahol majdnem egész uton élveztük Gottschall hajóskapitány érdekesen tunulságos magyarázatait. Derék cicero-néktől tudtuk meg, hogy a nagy T-vel jelölt helyen a Tachtalia ütötte orrát a parti sziklába. Egyéb baja nem esett, csak annyi, mint a kis gyerekeknek, ha orrára esik: kissé meglapult. Gottschall bácsi adta fel azt a találós kérdést, hogy Tiszova falunak miért nincsen temetője. Már-már azt a magyarázatát kockáztattuk, hogy talán mert talaja merő szikla, így fáradságos és költséges a sírásás vagy sírrobbantás.

De már nagyon melléje talált ezen megfajtásunk. Egészen más csattanója volt a dolognak.

Tiszovának azért nincsen temetője, mert

ENERGIN

EGY EGÉSZ DOBOZ ÁRA 2.50 KORONA.

Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az

ENERGIN vállalatnál PÉCSETT, mely 6 dobozt bérmentesen szállít.

Leghathatósabb és legizletesebb hizlaló és vértisztító szer!

Számos előkelő orvostanár és szaktekintély által kitünő eredménnyel kipróbálva!

Gyermekeknek: Siettetli a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztosítja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

Felnőtteknek: Utólérhetetlen vérvépző, gyengéledőknél erősítő és mirigyoszlító szer, — mellbajosoknál megszünteti az izzadást és elősegíti a gyógyulást.

elelmessége szárnyain, korlátok nélkül. Dívatot teremthet, ronthat, régi szokásokat megdönthet, újakat nevelhet, megkönnyítheti az életteher viselését célszerű és hasznos intézményeivel. Előmozdítja jólétünket és kényelmünket, széppé és kényelmessé teheti életünket és ezen munkában szakadatlan építi saját boldogulásának az útját. Mert az a törekvés, hogy az emberi életet minél kényelmesebbé, minél tartalmasabbá tegyük, csak az ipar milliószerű munkássága által nyerhet tárgyi megoldást, igen nagy pénzüsszegek forgalomba hozása által, melyek a polgári haszon címén bőven adják be a szorgalmas törekvés és munkásság vámdíjait.

És ne higgye senki, hogy az iparos pályához nem kell tudás és intelligencia! Kell bizony, mert az ipari pálya nemcsak jövedelmezőbb, de több egyéniséget és önállóságot kíván, mint a többiek nagyrésze. Az iparos nemcsak levelez, piacot szerez és könyveket vezet, hanem egyuttal növeli, fejleszti és nemesíti a közönség ízlését, tudásának, ismeretének, intellektuális erejével.

Ime, most van itt a pályaválasztás ideje. Szemünk előtt a sok példa, hogy a tanult, művelt, korral haladó, szorgalmas iparos vagyont szerezhet, de soha semmit nem lehet szerezni, a megfeszített hivatalnoki munkával sem.

Bár megértené minden szülő a korintó szavát és gyermekeit a félszeg szokások utvesztőitől kivezetve, a hasznos, a produktív pálya felé terelné, mely egyuttal a bizonyos boldogulás útja.

Törvényhatósági bizottsági közgyűlés.

(Folytatás.)

A vármegyei alapok vagyoni állását az 1907. év végén a következő kimutatás mutatja.

Az amerikai való kivándorlás az év vége felé nagy mértékben megcsökkent az Amerikában a gyári üzemekben beállott pangás folytán és így az elbocsátott kereset nélkül maradt munkások tömegesen haza utaznak.

A múlt évben 6653 drb. külföldre szóló utlevél állított ki; melyekből: Amerikába 2037, Romániára 3642 és más országokra 112 drb. adatott ki. Elutasított 222, kiállítás alatt maradt 143. Az idei fősorozás megtartott április hó 10-től 30-áig terjedő időben. Összeírva volt összesen 2737 állításköteles egyén. Ezekből besoroztatott az ujonctartálékra 338, a póttartálékra 136, alkalmatlannak találtatott 1132 és távolmaradt 1131 egyén.

A távollevők nagyobb része Amerikában és Romániában tartózkodnak.

A köz- és vagyonbiztonság nagyobb mértékben megzavarva nem volt.

Büntények vétségek és hivatalból üldözendő kihágások a kir. esendőségtől befolyt jelentések szerint a következők fordultak elő:

Hatóságok s hatósági közegek elleni erőszak 32, alkotmány, törvény hatóságok stb. elleni izgatás 1, magánosok elleni erőszak 5, személyes szabadság stb. közhivatalok által megsértése 2, pénzhamisítás 2, hamis tanulás és hamis eskü 5, hamis vád 2, szemérem elleni büntettek és vétségek 3, rágalmazás és becsületsértés 18, emberélete elleni büntettek és vétségek 26, testisértés 261, személyes szabadság megsértése magánszemélyek által 4, magánlakmegsértése magánszemély által 36, lopás 440, rablás és zsarolás

29, sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés 12, jogtalan elsajátítás 14, orgazdaság és bűnpártolás 41, csalás 18, okirat hamisítás 69, bélyeghamisítás 1, más vagyonának a meg rongálása 60, gyújtogatás, tűzokozás (tűzeset) 72, fegyveres erő elleni büntettek és vétségek 6, hivatali és ügyvédi büntettek és vétségek 1, egyéb törvényekbe ütköző büntettek és vétségek 46, kir. járásbiróság körébe utalt kihágások 65, közig. hatóság hatáskörébe utalt kihágások 8891 eset, melyek közül rendőri kihágás 3753 eset; erdő (falopási) kihágás 5138 eset; és pedig: az árpási járásban 436 rendőri; 1131 erdő; a fogarasi járásban 724 rendőri, 992 erdő, a sárkányi járásban 2191 rendőri, 1715 erdő és a töresvári járásban 402 rendőri, 1300 erdőkihágási eset.

A közbiztonsági és rendőri szolgálat a polgári közegek részéről szervezett és arra való alkalmas és megbízható közegek hiánya miatt nagyon gyengén láttatik el, hanem a m. kir. esendőség azonban dicséretre méltó tevékenységet fejtett ki e téren.

Tűzeset 75 volt, károsult 106 gazda 170665 kor. értékben; melyből 58300 kor. érték biztosítva volt. Születési eset volt 3132, haláleset 2479, házasságkötés 815 esetben.

Az egészségügyi állapot igen kedvezőtlen volt, a mennyiben többféle ragályos betegség huzamosabb időig járványosao lépett fel majdnem mindegyik községekben és sok áldozatot is követeltek.

A házi haszonállatok egészségi állapota szintén nagyon kedvezőtlen volt miután egyéb járványos állapotbetegség mellett, a melyek gyakran léptek fel, a hasított körmű állatok között a száj és körömfájás betegség is járványosan uralgott mely, jóllehet enyhe lefolyású volt, de mivel egymás után majdnem az összes községekben lépett fel ezáltal hosszú időig tartott, és így az óvintézkedésképen alkalmazott vesztégár és kapcsolatosan elrendelt állatforgalmi korlátozások kö-

ninesen rá szüksége. Derék lakói ugyanis másutt halnak meg — börtönben vagy akasztófán.

Orsován csakhamar csolnakokba ültünk és lefelé usztunk Ada Kalehba. Ezen monarkiánk gondozására felejtett szigetre érve majdnem mindenki dohányt iparkodott vásárolni, hogy török speciálitásnak vigye magával. Majd megtekintettük a vár erődítményeinek maradványait és a mecsetet.

A mecset udvarán már csoportosult az aradi gimnázium csapata, kik második helyen utaztak ugyanolyan hajón, melyen mi jöttünk. Utközben némelyikük épületes dolgokat mivelte úgy fél angolosan füttyürszve és lábait cigarettelüst mellett nem arra szánt butorokra rakva, míg Sebők tanár a szalonból kiszállította őket, mert ansixot sem irhatott. Ezt a nyájuktól kivert csapat különben Tell Vilmos, Geszler, Kuoni pástor és más schweizi hősök areképeit blattozta, nyilván azért, mert stilszerűbb foglalkozást nem találtak a vierwaldstätti tó szépségeire emlékeztető Kazánban. Most is azt hittük, hogy áhitattal szemlélik a török világ ezen itt felejtett emlékét valami ismertető előadás után. De nem... Dohányt cserélgettek egymással, miközben nem egy üzleti tehetség jutott napfényre. Ilyen akadt nálunk is egy másnap a vonaton. De megjárta, mert az egész nyereségét elkoboztuk a közös pénztár javára.

A mecseten megtekinteni való bizony nem volt, mert közönséges alkotmány minden stilszerűség nélkül. Tornya deszkából készült. Innen szólítja a muezzin hívóit napjában ötször imára. A templomban kopottas, lyukas szőnyeg, melyre buzgón ráterelt öreg török kalauzunk, minthogy cipőinket nem huztuk le lábainkról. A szószék mögötti falra a Korán néhány szuraja van felírva. Kérdeztük, hogy mit tartalmaznak. Hát hiszen magyarul még valahogy talán megmondhatta az öreg. Csak az volt a baj, hogy nem tudta elolvasni az arabus eredetét. Mi meg nem tudván arabusul csöndesen arra busultunk, merről jöttünk. Nőt az utoán nem láttunk egyet sem. Annál több férfit, kik igazi, hamisítatlan keletiességgel az utoán tartózkodnak egész nap, állva, ülve, akár van dolguk akár nincs.

Visszajövet Orsovára utközben megnéztük a koronakápolnát, mely annak emlékére és azon helyen épült, ahol 49-ben Világos után földbe ásták a magyar szent koronát a kibujdosó hazafiak. Már erősen alkonyodott és vak este lett mire visszatértünk Orsovára.

Vacsorára pompás balat kaptunk, mert Orsován jární és halat nem enni nem más, mint Rómában jární és pápát nem látni, vagy „Veder Napoli e poi non morir.“ Vagy hogy itthon maradjunk: Miskolcon jární és kocsonyában pislogó békát nem enni.

Reggelre kelve sietnünk kellett, mert

az állomás egy puskalövésnyire lévén a mi szállónktól, jól baktattunk, hogy egy fél óra alatt oda érjünk. A puskalövés tudniillik manlicherre kell érteni, nem pedig a régi taplós álgukra, melyek retteneteset durranítottak, de pár száz lépésen túl nem lőttek. Ez a puskalövés szerint való utmérés párja ama régi 6 krajcáros ezüstpénznek, melyet felváltott a 10 krajcáros, majd 20 filléres anélkül, hogy díjmentes névváltozását elfogadta volna, mert azt tartja a Krimi Alma partján táborozó Mac Mahon marsallal: J'y suis, j'y reste! azaz magyarul: Hatos voltam, hatos maradok mindörökre!

Herkulesfürdő kiesett programunkból. Kárpotolt a Temes völgyének gyönyörű panorámája, míg a Csernya völgyéből egy csomó alaguton haladtunk keresztül. A hó erősen olvadt a hegyek tetején.

A visszamenő kocsival megjártuk, mert olyan tiszta volt mint egy mosdatlan kéményszeprő. Aztán meg úgy csörömpölt ez is mint egy aszthmás harmonika mellett kinosan forgó falusi ringelspil.

Temesváron újból próbálkoztunk Sebők tanár kipróbált diplomaciai taktikájával. Azt akartuk, hogy Aradon második osztályu kocsit kapjunk. Ott éppen csak hogy átugrottunk a minket váró vonatra és benn voltunk egy más harmadik osztályu kocsiiban. Azzal vizsgáltatottunk, hogy legalább tiszta volt és megnyugodtunk.

vetkeztében a gazda közönséget ezáltal, hogy a mezei munkáját nem tudta kellő időben végezni, továbbá, mivel a zár ideje alatt kénytelen volt a tarmányt az állatokkal idő előtt etetni és mivel az állatforgalom korlátozása miatt nem tudta állatjait értékesíteni, nagy károsodás érte.

A mezei termés általában gyenge volt, különösen pedig a takarmányfélék termelése igen szűk volt minek következtében azok ára nagyon emelkedett, — mely által az állattartás a télen át nagymértékben megnehezített.

Tekintettel a rossz termésre és a takarmány hiányra valamint az uralkodott nagy drágaságra a m. kir. földművelésügyi miniszter ur engedélyezte, hogy szegényebb gazdák állatjaik részére a kir. kincstár tulajdonát képező erdőkből alomnak való lombot gyűjthessék továbbá, hogy szegénysorsu emberek azokból tüzelésre való száraz fát ingyen szedhessék, mely kedvezmény azoknak nyomán enyhíteni segített.

Mint a gazdaságra fontos körülményt említem e helyen, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter ur 1907. évi október hó 24-én kelt 9474 számú rendeletével véglegesen betiltotta a bárcával Romániában legeltetésre kihajtott honi állatoknak az országba való visszabocsátását. Ezen intézkedés folytán vármegyénk állattenyésztő gazdáinak egy része és különösen a törösvári járásban lakó gazdák kik eddig állatjaikat romániai területén kibérelt havasokon hajtottak nyári legelőre, ezt jobban nem tehetik, hanem tartoznak állatjaik számára legelő helyekről az országon belül gondoskodni, a mire az illető érdekeltek a hatóság által kellőleg már figyelemztettek.

A védhímlőoltások 7 orvos által eszközöltettek és pedig 2678 első és 2264 újraoltás.

A megye területén működő egészségügyi személyzet állott 11 orvostól (3 hatósági, 3

körorvos, 1 községi, 1 gyári, 2 magán és 1 uradalmi orvos); továbbá 7 gyógyszerertárban működő 8 gyógyszerészemestertől 77 okleveles, 16 másodrendű és 2 tisztifőorvosi képesítéssel bíró szülésznők és 83 képesített halottvizsgálóból.

A megyei kórházban ápolatott összesen 523 beteg, ezek közül gyógyult 419 (80.1%), javult 45 (8.6%), elbocsátott gyógyulatlanul 10 (1.9%), meghalt 26 (5.2%), és ápolás alatt maradt 23.

Az ápolási napok száma összesen 10858 és átlagosan 20.8 volt.

Az új kórház építés a befejezés felé halad és ha rendkívüli akadály közben nem esik bizonyosan a meghatározott határidőben vagyis folyó évi augusztus végével befejezést fog nyerni.

Az ujonnan szervezett 2 új járási orvosi állás közül csakis a sárkányi állás töltetett be Dr. Wirzfeld Béla orvos kinevezése által. Az árpási járási orvosi állás pályázó hiányában eddig nem volt betölthető.

Az állategészségügyre vonatkozólag jelentem, hogy az állategészségügyi szakvizsgálatot, a vármegye területén az 1900. évi XVII. t.-c rendelkezései szerint egy törvényhatósági, négy járási és egy kincst. m. kir. állatorvosi szakteendőkkel megbízott ménesintézeti, valamint egy községi állatorvos látta el.

(Folytatjuk).

Gyermekvédelem.

Abba a borzalmas, sötét küzdésbe, amit a családok a megélhetésért vívnak Magyarországon, egy halvány kis reménysugár világított be, A parlamentből jött és ha a szeretet meleg napjává erősödik, akkor egy új korszak nyílik Magyarországon.

Évek óta küzdenek egyesek a csa-

De már így van az ember minden használati tárggyal, hogy ha már megvan, hát használni akarja. Így a gyerek kipróbálja új csillagos bicikliját oly módon, hogy lefarag egy darabot valamely értékes butorról és új kabátjának kelméje jószágáról úgy győződik meg, hogy ott akad vele valamely kerítés vaszögében. Ugy voltunk a mi házi kis gyógyszerertárunkkal is. Benne volt mindenféle hajtó és fogó szer, meg vatta quantum satis. Ezekből valakinek be kellett adni, mert ha van gyógyszerertár, hát gyógyítani illik vele. Ugy tudtuk, hogy vonatunkon utazik a vasuti orvos is. Egyik diákunk kissé rosszul lett, mert hol az egyik, hol a másik szerből kapott, miután elkövette azt a vigyázatlanságot, hogy holmi gyomorémelygésről panaszkodott.

Külön kocsinkba már többször felszállani próbált ez vagy az a vigéc, akik stereotip dr. Fuchs-nak mutatkoztak be. Ugy Lippa táján lehattunk, mikor megint beállit egy fiatal ember. Alig mondom neki, hogy ez külön kocsi, máris kifelé tart. De nem szállhatott le, mert a vonat éppen megindult. Kollegám és a kalauz szegénynek a nyomában termettek, hogy szegény vigéct kivégezzék. Szegény szólni sem mert, mikor ketten neki estek: Hogy mer ide felszállani? Micsoda vakmerőség! Még csak nem is orvos! Egy hajszálon mult, hogy a vonatról le nem röpitik, mert a kalauz látva a szegény árva lélek ijedelmét, teljes gőzzel neki buzdult hivatalos

tevékenykedésében. Erélyes közbelépésre volt szükség, mert különben leröpíti a robogó vonatról. De hogy csak egyet is javára szólítam, már reménytel telt meg vigéci lelke és amit nem láttunk egész utunkon sehol sem — még mikroskoppal sem — itt vedlett ki előttünk az első poloska. Állomásra értünk és gyorsan elillant. Éjjel volt. Piskin megvacsoráltunk. Majd nyugalomra tértünk. Egymagam még ébren voltam, míg a fiukat sorra eluyomta az álom. Némelyik még velem beszélgetett, de lassankint „rá nagyokat hallgatott.“ A lócákön és lócák alatt nyujtozkodtak el. Az egyik vállalkozó legény felmászott a csomagtartó polcra és pompásan helyezkedett el mint holmi kényelmes teknőben. Nem esett le, bár eleinte azt vártam és azt tanácsoltam, hogy kösse megát oda. De körülsavarodott a vasrudra mint valami burgonyaféreg és édesen elaludt.

Aludt, álmódott mindenki, a vonat meg nyugodtan zakatolt Szeben felé, kivilágos holdfényben, hogy tündéri fátyolnak tetszett a magasabb hegyek tetején fehérülő hó.

A reggeli vonattal Fogarasra érkezünk, egy kissé megkormosodva mint némely cirkusi néger, kinek bölcsője Ujpesten ringott. Baja azonban nem esett utközben senkinek és eltelve a sok szép emléktől még aznap délelőtt szépen fehérré mosakodva majdnem valamennyien frissen sétáltunk a város aszfaltján.

Krehoz Ernő.

láfentartók érdekében. Hogy különböztessek meg a fizetésben, lakbérben, nyugdíjban és adóban is a nőtlen embereket a nősektől és akik családot tartanak fenn, gyermekeket nevelnek, fizessenek kevesebb adót és kapjanak több fizetést.

Ez valóságos állami praemium a házasság előmozdítására. De ha a cukortermelésre és sokféle iparágra állami jutalmakat tűznek ki, talán jogosult ez a nemzetfentartásnál is.

A nőtlen emberek, akik csupa takarékoságból a mások családi életét, vagy a leányok erkölcsét rontják meg, vagy a prostitúción élnek, — kevesebb javadalmazást érdemelnek, mint akik tisztességgel tartanak fenn nőket és gyermekeket nevelnek. Ez az eszme kezd tért hódítani. A parlament elé került már, sőt a miniszterelnök ki is jelentette, hogy azt az elvet, mely szerint a nős és nőtlen tisztviselők között különbséget kell tenni, — jogosultnak tartja s előre megígérte, hogy a legközelebbi adótörvénybe egy ugynevezett „gyermekparagrafus“ fog fölvenni, mely kedvezményt nyújt a gyermekes családok részére.

Ez a kis reformeszme, ha teljesen kibontakozik, újja fogja alakítani a társadalmi életet. Nálunk már — különösen a nagyobb városokban — pusztulóban van a család. Az emberek nem mernek nőszülni, a meglevő házasságok egymásután bomlanak fel. A családtagok kevesbbitése, a gyermekirtás egyformán divatos uri és paraszt családok között. Az „egygyermek rendszer“ száz és száz-ezer magyar állampolgártól fosztja meg a nemzetet. Valóban itt az ideje, hogy állami jutalmat adjanak a gyermeknevelés számára.

De ez a „gyermekparagrafus“ nem elég. Egyéb, fontos intézkedéssel kell kibővíteni, hogy hatása legyen. Arról is szó van, hogy a birói foglalásnál is különbséget tegyenek a családos és nőtlen ember között. Amannak a fizetéséből kevesebb, emezéből több legyen a lefoglalható. Mindenekfölött pedig azt akarják kivinni, hogy aki már nyugdíjba ment, s ezzel kilépett az élet küzdelmeiből, azt kimélni kell, a nyugdíj maga elég büntetés, nem szabad még azzal tetézni, hogy le is foglalhassák.

Zs.

H I R E K.

Lapunk tisztelt előfizetőinek, munkatársainak és olvasóinak boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk!

— Személyi hír. K. Walther Béla tankerületi kir. főigazgató, a főgimnáziumnál lefolyt érettségi vizsgálatok után f. hó 3-án városunkból hazautazott.

— **Közeledik a diákjuniális.** Készülnek az ifjak és hölgyecskék, lázasan dobog a szívük, közeledik a nagy nap, Fogarason az első ilyen esemény: a diák juniális. A rendezőség széleskörű intézkedései folytán a legjobb siker ígérkezik, csak még az idő kedvezzen és akkor remélhetjük, hogy fényes siker koronázza majd a fáradozást.

— **Vizsgálatok sorrendje.** A m. kir. áll. főgimnáziumban az 1907—8. iskolai évben a vizsgálatokat a következő sorrendben tartják: Junius 9 kedd. Koronázási évforduló, d. u. 5 órakor házi tornaverseny. Versenybizottság: Major Károly dr., Fridrich András, Kaufmann György dr. Junius 15-én hétfőn 12 órakor a rendes tanítás befejezése, d. u. 5 órakor előzetes osztályozó értekezlet. 16-án kedden 8 órakor hittan és pedig: róm. kath. Reider Béla, Bartha Szolán, gör. kath. Kaufmann Gy. dr., Popa Oktávián, gör. kel. Málnásy Károly, Borcia Demeter dr., ev. ref. Halmy Gyula, Balla Károly, ág. ev. Krebsz E., Modjesch Pál, unitárius Vodrácska V., Páll Ferenc, izraelita Sebők Samu, Kelemen Adolf dr. Junius 17-én szerdán 8 órakor II. oszt. számtan, mértan, elnök: Papp, Reider. IV. osztály magyar, latin, német, Ambrózy P., Albert J., Krebsz E. (felváltva.) VI. oszt. természettr., menny., Sebők S., Kaufmann Gy. dr. 18-án csütörtökön Urnapja. 19-én pénteken I. oszt. földrajz, természetrajz, Vodrácska, Sebők. III. oszt. menny. mértan, Papp, Reider. V. oszt. magyar német latin, Krebsz, Málnásy, 20-án szombaton VII. oszt. matematika, fizika, Papp, Kaufmann. II. oszt. magyar, latin, Ambrózy, Fridrich, Halmy. IV. oszt. történet, természetrajz, Vodrácska, Sebők, d. u. 3 órakor VII. oszt. egészségtan Major dr., Lesmann dr. 22-én hétfőn VI. osztály görög, gptóló, történet, Málnásy, Halmy, Vodrácska. I. oszt. számtan, mértan, Kaufmann dr., Papp, Reider. III. oszt. magyar, latin, német, Ambrózy, Krebsz. 23-án kedden V. oszt. görög, történet, gptóló irod. Vodrácska, Zalai dr., Halmy. VII. oszt. magyar, latin, német, Ambrózy, Albert, Fridrich A. II. oszt. földrajz, trajz, Sebők, Málnásy, Krebsz, d. u. 3 órakor: ének, zene, román nyelv, Albrich, Málnásy, Major dr., Kaufmann dr. 24-én szerdán IV. oszt. számtan, mértan, Halmy, Kaufmann dr., Reider, VI. oszt. magy., latin, német, Fridrich, Krebsz, Zalai dr. III. oszt. földrajz, történet, Albert, Sebők, Vodrácska. 25-én csütörtökön I. oszt. magy., latin, Kaufmann dr., Halmy, Reider, V. o. természetrajz, számtan: Albert, Sebők, Papp. VII. osztály görög, gptóló, tört. Ambrózy, Málnásy, Vodrácska felváltva. Junius 25-én csütörtökön d. u. 3 órakor végleges osztályozás. 28-án záró tanácskozás. 29-én záró ünnepély. Fogaras, 1908. május 29-én. Major Károly dr. igazgató.

— **Csatornabuz.** Ilyenkor nyáron nemcsak a fű, fa és virág kel életre, hanem a bacillusok is, melyeknek valóságos melegágyai a Ferenc József-téren és a Bethlen utcán az udvarokból kifolyó bűzös levek. Vajjon mikor szokik már rá közönségünk, hogy a vízlefolyó árokba nem szabad mindenféle piszkot, bűzös és nem odavaló dolgokat beönteni?

— **A koronázási évforduló** napján — junius hó 8-án — az ünnepélyes hálaadó istentisztelet d. e. 10 órakor tartatik meg a helybeli róm. kath. templomban.

— **Érettségi vizsgálat.** A helybeli áll. főgimnáziumban az érettségi szóbeli vizsgálatokat Walther Béla tankerületi kir. főigazgató elnöklete alatt f. hó 1. és 2-án tartották meg. Tizenhét tanuló ment a szóbeli vizsgálatra s ezek közül jelesen éretti volt kettő s jól éretti három és 9 megbukott.

— **Tűz.** Folyó évi május hó 31-én Sarkaica községben délelőtt 10 óra tájban tűz ütött ki, a mely rettenetes pusztítást vitt véghez 10 gazda majdnem egészen tönkrement. A tűz keletkezésének oka kis gyermeknek a gyufával való játszása.

— **Jogászesztély.** A fogarasi jogászok f. hó 4-én a „Páris“-ban nyári táncestetélyt rendeztek. A nagy meleg miatt közönség kevés volt, de nagyon jó kedv uralkodott. A sárkányi intelligencia szép számban volt képviselve.

— **Felhívás a fogarasi első temetkezési egyesület tagjaihoz!** A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 51312—908. sz. leirata alapján a folyó évi május hó 31-én tartott rendkívüli közgyűlés 2 jkvi pont a hozott határozatából kifolyólag felhívta az egyleti tagok: 1.) hogy a tagsági könyveiket terhelő hátralékaikat; 2.) és az egylettől felvett 60—60 koronás kölesőneiket járulékaikkal együtt 1908. évi junius hó 30-áig az egyesület pénztárába fizessék be, annál is inkább, mert különben ezen határidő lejártá után a hátralékosok az egyesület tagjai sorából töröltetni fognak. Továbbá felhívja az egyesület azon tagjait kik tagsági jogukat a betelt tagsági könyvek leadásával még nem igazolták, hogy tagsági könyveiket elismervény ellenében 1908. évi junius hó 30-áig annál is inkább szolgáltatassák be az egyesület pénztárosánál, mert a tervezett országos, munkás és cselédségélyző pénztárba való beolvastás munkálata csak is úgy fogantatosítható, ha a beolvastásra az igényjogosultak névjegyzéke pontosan és szabályszerűleg egybeállítható lesz és akik ezt igazolni elmulasztják a beolvastás munkálataiba felvehetőek nem lesznek és esetleges jogvesztéseiket a mulasztók saját maguknak tulajdonítsák. Fogaras, 1908. évi május hó 1-én. A fogarasi első temetkezési egyesület nevében, a közgyűlés meghagyása alapján: Borsai Rezső egyleti igazgató elnök. Raglán Sándor egyleti pénztáros. Magyar Kálmán egyleti h. jegyző.

— **Helyreigazítás.** Lapunk legutóbbi számában a püspöklátogatás leírásából, tudósítónk tévedése folytán véletlenül kimaradt azon elismerésre méltó tény, hogy az áll. polg. leányiskola, élén kiváló igazgatónőjével és a tanítónői karral, tevékeny részt vett az egész fogadattáskor és elbucuzás alkalmával. A fogadattáskor a bejáratnál nem csak a róm. kath. elemi, hanem a polgári iskolai növendékek is sorfalat állottak, a bucsuzás-kor pedig a polgári iskolai növendékek csokrokat adtak át a főpapnak, Botta Anna igazgatónő pedig szívből jövő, gyönyörű beszédet tartott. Mivel a tömeg miatt nem lehetett közel férni és így bajos dolog volt mindent látni, ezuttal igazítjuk helyre mulasztásunkat.

— **Csonakázás Fogarásról Romániába.** Fogaras egyik legnevezetesebb turistája: Kolbe József főhadnagy négy tiszt társával tette meg ezt az utat. A fogarasi holttótól indultak el a múlt szombaton d. u. 4 órakor a besimbáki hidhoz értek este 5 óra, s ezen 4 óra alatt 24 kilométert — tettek meg. Itt a szabad ég alatt töltötték az éjszakát s másnap (vasárnap) reggel 3 órakor tovább indulva, este 8 óra 20 perckor érkeztek a katonák Verestoronnyra. Ezen a napon már 12 órát voltak uton és 78 kilométer utat tettek. Hétfőn reggel 8 órakor ismét félkerekedve, d. e. 11. órakor érkeztek Căinenihez (Románia). Az ut legszebb része Poresesoltól Căinenig volt. Ezen a részen az Olt vize összeszorul a sziklák közé s ez a keskeny meder meg a vízben levő nagy sziklák rendkívül sok zátont és sok hullámot idéz elő, mely a vizen járó csónakot a felfordulással fenyegeti. Sok helyen a hullámzás 1 mtr 30 centit is meghaladja. Az ilyen helyeken az Olt 15—30 mtr széles és 6—9 méter mély. Mig itt Fogarason 100 méter széles és 2 méter mély. Borsától Calimanestig a havasokon tör keresztül az Olt Romániába. Balról a vasut, jobbról az országút közvetlen a parton fut végig. Ezen országutat még a régi rómaiak építették s Via Carolinának hívják.

— **A fogarasi temetkezési egyesületüze.** A fogarasi első temetkezési egyesület ügye kezd pirkadni, amennyibe f. hó 25-én a brassói kir. ügyészségtől Fogarasra érkezett dr. Ver-

mes István kir. alügyész, Császár Béla közp. vizsgálóbíró, Alapy György törvényszéki jegyző. Fogarásról pedig: Hobián János p. ü. számvizsgáló és Székely Manó főkönyvelő, Gagyi Samu vizsgáló bizottsági tag és Borsai Rezső az egyesület elnöke vettek részt a vizsgálaton. A vizsgálat 5 napig tartott, melyen nagyon sok botrányos dolog került napfényre. Az eddig megállapított hiány huszonkétezer hatszáz korona. A vizsgálat érdekében most még többet nem hozhatunk napfényre, de azt már előre is konstatáljuk, hogy ebben az ügyben szenzációs leleplezések várhatók.

— **A verekedők.** Több oldalról kapjuk a panaszt, hogy egyesek nem érzik magukat biztonságban, mert ellenségeik megveréssel fenyegetik az est sötétjének leple alatt. Mondanunk sem kell, hogy csakis a műveletlen lélek, a teljesen eldurvult erkölcs, az alkohol által elbutított agy képe az ilyen megtorlásokra. Ma már annyiféle módja van az elégtétel vevésnek pld. párbaj, bíróság stb. hogy csak a vad, durva természet vetemedik ilyen megtorlásra.

— **Magyar otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejáratú, villanyvilágítással. Részágyak, fürdők, kitűnő konyha. Orosz árak. Főherceg Sándor utca 30. sz. Budapest.

— **A marólug.** M. hó 29-én a Kramer-féle vendéglőben mint pincérnő alkalmazott Georgievits Anna pezsgőtől megittasodván, ezen állapotban öngyilkossági szándékkal szublimát oldatot ivott. Dr. Lesmann Henrik m. főorvos azonnal megjelent s ellenszert adott be, mitől később jobban lett s a m. közkórházba szállított. Harmadnap innen teljesen felgyógyulva elbocsájtott s ismét visszatért a Kramer-féle vendéglőbe, hol jelenleg is pincérnő. Ez esetből kifolyólag kiderült, hogy a jó erkölcsök ezen s hasonló üzletekben hogyan virágoznak? Az eljárást megindítván az öngyilkos jelöltet 10 koronára, a másik pincérnőt Szabó Bertát 20 koronára büntette a rendőrkapitány, melynek megfelelő 1 napi elzárást azonnal le is ülte a büntetett s ezenkívül a városból is kiutasította. Kramer Mihály vendéglőt pedig a kellő ellenőrzés elmulasztása miatt 50 koronára büntette s a záróra meghosszabbítási jogától 2 évre megfosztotta. Csak dicsérettel emlékezhetünk meg ezen erélyes ténykedésről, nagyon szükséges Fogarason az ilyen eljárás, elismerés illeti érte Kiss Árpád rendőrkapitányt.

— **Az öntözés.** Ugyátszik Fogarason, a nagy pótdadó ellenében csak akkor nem vakítja el a jámbor előfizetőt a rettenetes por, ha valami nagy vendék érkezik, vagy ha pedig az uristen megkönyörül a nyomorult emberiségén. Ez azonban nincs helyesen és valami módon rendezni kell végre már ezt az ügyet is. Vagy öntöztessen a város, vagy öntözzön a lakosság, de ezt a rettenetes port ma, — amikor a tüdővész ellen harcol az emberiség, — eltűnni nem lehet.

— **Epilog.** Legutóbb számunkban a városi letti verekedésről irt híreinkre vonatkozólag méla akkordként közölhetjük, hogy a férfit érzékeny pénzbüntetésre, a vele volt rendőri és orvosi felügyelet alatt álló nőt szintén pénzbüntetésre és a város területéről való azonnali távozásra ítélte, illetve büntette Kiss Árpád, városunk erélyes rendőrkapitánya.

— **Vakáció.** Ugyátszik, hogy a ref. elemi iskolákban nem volt elég a vörheny

és difteritisz vakáció a télen, mely két hónapig tartott, nem volt elég a husvét-i vakáció 10 napig, mert mint halljuk most pünkösdre is 10 napot adott a tanítótestület vizsgák előtt 2 héttel. Nem gondolják, hogy ez egy kissé sok? Hiszen azok a gyermekek amit tudnak is elfelejtik 10 nap alatt. Elég lett volna abból a vásárra — való tekintettel — 4 nap is.

△ **Rossz ízű gyógyszert** gyermekek nem vesznek b. Ha az orvos creosot-preparatumot rendel, a gyermekekkel mindig baj van, mert nagyon is kellemetlen ízű. Ha ellenben az orvos „Sirolin-Rochet-”-t rendel, a gyermekek szívesen veszik, mert jó kellemes íze van. „Sirolin-Rochet” a legjobb bükkfakátrány-preparatum, mely nem izgat és mérgeztelen. A gyógyszertárakban kapható.

Nyilttér.

E rovat alatt megjelent közleményért nem vállal felelősséget a Szerk.

T. Szerkesztő Úr!

Becsés lapjának f. é. 21. és 22. számában mégtámadja az aszfaltjárókat, először az aszfaltnak fölületes javítása miatt, másodszor pedig az aszfaltban levő botrányos állapotok miatt. Saját reputációm és a cég érdekében is a helyi sajtónak felvilágosítással akarok szolgálni. Annyit azonban már most jegyzek meg, hogy én Fogarast olesó s jó minőségű aszfalthoz juttattam, s azért igen bánt engem az, hogy állandó támadásnak vagyok kitéve. Már pedig saját jól felfogott érdekem az, hogy ez ne történjék, mert hisz életemet itt töltöm a fogarasiak között; a cég érdeke, mert másutt is kötelezettségei vannak.

Az én aszfaltomat nagyon kevés helyen kellett javítani; a javítást pedig akkép eszközöltem: a repedéseket megnagyobbítottam, kikefélttem az alapot, leenyveztem s csak azután tettem reá az aszfaltot. A javítás mindenütt saját felügyeletem alatt folyt le, nyugodt lehet, a munka jó, amire büszke is vagyok. Hogy az aszfalt megrepesztett, erre azt jegyzem meg: minden aszfalt, legyen az bármilyen minőségű, többé-kevésbé megrepesztik. Ez azt hiszem bizonyításra nem szorul; menjen végig Budapesten az Andrásy uton, ott is repedéseket talál. S ha most már azon speciális viszonyokat mérlegeljük, melyek Fogarason uralkodnak, t. i., hogy itt többnyire ki kellett tölteni a járda alapot; és hogy bármilyen masszív ez az alap, lehetetlen, hogy itt-ott ne süllyedjen, miáltal a repedés létre jön, akkor belátja azt, hogy nem az aszfaltozás, hanem a talaj viszonyok kedvezőtlenek. A kocsis utakon levő átjárók, ahol állandó közlekedés folyik, tehát a jó alaptalajon az aszfalt nem repeszt meg. Tehát sem a hibás méretek, sem a fölületes javítások miatt nem lehet panaszkodni.

Ami a kauciót illeti: igaz, hogy azt nem tettem le, de az aszfaltot megcsináltam s a város ezért épen annyit nem fizetett nekem, amennyi a kaucióhoz szükséges.

Ami most már a botrányos állapotokat illeti, hát én kötelezettségemnek eleget tettem, a vízfolyásokat fedő vaslapokat felraktam. Ha most valahol nincs ott ne engem okoljon, hanem a rendőrséget, mely a város vagyonára nem vigyáz éber szemmel s engedti azt, hogy a vasfedőket ellopják. Halálát senkinek nem kívánom, de ha valaki kitöri a nyakát azt se bánom.

Végül büszkén tekintek Fogarason töltött multamra: szerkesztő ur nem tudja, mi volt a kis piac: mocsárfészek! Nézze meg ma. Tekintse meg a Galaci-utcát.

Fogaras, 1908. június hó 5.

Tisztelettel
Albertfy Sándor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
THIERFELD DAVID

Titanit biztonsági robbantószergyár CEIPEK ÉS TÁRSAI TRENCSÉN.

Az első biztonsági robbantószergyár Magyarországon.

A „Titanit” ütés, hő, surlódás, nyomás iránt teljesen érzéketlen.

A „Titanit” nem fagy meg.

Robbantó erejére, repesztőképességére nézve az eddig ismert összes brizans robbantóanyagokkal versenyez.

Kezelése egyszerű és teljesen veszélytelen.

A Titanitra nem vonatkoznak a keresk. és belügyminiszteriumok azon óvrendelei, melyek a többi robbantószerkezetre nézve elengedhetetlenek.

Vasuti és gőzhajó állomásokon a szállítmányok mint bármely más szállítmány kezelhetnek. De a fogyasztóknál is bárhol elhelyezhető.

Szállítása nem úgy mint a többi robbantószerkezé explosiv vonattal, hanem bármely vonattal, hajóval és postával, bármely időben történhetik.

A Titanit ára a robbantószerkezeti napi árát sohasem fogja túlhaladni. Kiszármaztatott a gyár műszaki mérnöke bármikor és bárhol a gyár költségén szívesen végez és a Titanit fenti előnyeit be is igazolja.

Az államnak első szaktekintélyei is megerősítették a Titanitnak itt felsorolt összes kiváló tulajdonait és előnyeit.

A gyár január hóban üzembe lépett és bármely megrendelést a legpontosabban teljesíteni képes.

Egyedüli központi raktár és elárusítási képviselő: Brassó, Háromszék, Csik, Udvarhely, Nagyküküllő, Fogaras és Szében megyékre:

ALBERTFY és THEIL Brassó,

ahonnan minden rendelvények gyorsan eszkeztetnek.

Szám 1159—908. kizöi.

Hirdetmény.

Alulirt községi előljáróság közhírré teszi, hogy Ósinka község tulajdonát képező az ósinkai 1769. sz. tjkben irt 237/2, 238/2 hrsz. ingatlan, ház, csűr és belsőség Ósinka község piacán 112. házszám alatt 3000 kor. kikiáltási ár mellett, valamint az ósinkai 135. sz. tjkben irt 256. és 257. hrsz. ingatlanok, szintén ház és udvar, Ósinka község piacán a legjobb forgalmu helyen 121. házszám alatt 2500 kor. kikiáltási ár mellett, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek f. évi június hó 16-án d. u. 2 órakor el fog adatni. A bánatpénz a kikiáltási ár 10%-ában van megállapítva.

A részletes árverési feltételek Ósinka község irodájában a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Ósinka, 1908. évi június hó 1-én.

Az előljáróság.

Sz. 625—908. körj.

Hirdetmény.

Nagyberivoj község vállalatba adja a községi iskolának felépítését a Nagyberivoj község házában f. évi június hó 21-én d. e. 10 órakor megejtendő nyilvános árlejtés utján.

Kikiáltási ár 9800 korona, melynek 10%-a bánatpénzül leteendő.

Terv, költségvetés és közelebbi feltételek megtekinthetők a hivatalos órák alatt a körjegyzői irodában Kisberivojon

Nagyberivoj, 1908. június 5.

A községi előljáróság.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók
(lőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Oda			Alvinc—Nagyszében			Vissza		
Vv.	Vv.	Szv.	143			Vv.	Szv.	Vv.
8012	8014	8020				8011	8001	8013
I. III.	I. III.	I. III.				I. III.	I. III.	I. III.
8 ⁰⁰ 7 ⁰⁰	12 20	7 30	ind.	Budapest kel. p. u. (Aradon át 153)	érk.	9 ²⁰ 6 ⁰⁰	12 25	
3 ⁰⁴ 7 ⁰⁴	10 00	12 21	"	Arad (153)	érk.	4 ⁰³ 8 ⁵⁰	4 33	
	2 25	5 20	ind.	Budapest k. p. u. (Nagyváradon át 126, 153)	érk.	9 40	7 20	1 40
	7 14	3 06	"	Nagyvárad (126, 153)	érk.	4 09	10 34	8 34
	3 55	2 00	"	Tövis (153)	érk.	8 21	1 10	11 25
2 00	7 40	4 21	ind.	Alvinc (vend.) [153]	érk.	6 45	11 22	8 58
2 24	8 05	4 41		Szászsebes		6 25	11 06	8 38
2 47	8 25	4 59		Kelnek		5 51	10 49	8 03
3 11	8 47	5 18		Konca		5 38	10 39	7 49
3 21	8 56	5 27		Szerdahely-Sósfürdő		5 25	10 31	7 50
3 40	9 16	5 41		Erdélyszerdahely		5 10	10 19	7 15
3 54	9 29	5 52		Kisapold		4 56	10 09	6 51
4 30	10 02	6 25		Nagyapold		4 34	9 52	6 31
4 58	10 26	6 47		Galis		4 06	9 33	6 01
5 10	10 39	6 57		Ecsellő 19. sz. őrház		3 55	9 23	5 49
5 27	10 59	7 12		Szelistye		3 47	9 16	5 41
5 40	11 10	7 22		Szecsél		3 23	8 57	5 18
5 50	11 19	7 31		Kakova		3 11	8 47	5 06
6 01	11 33	7 20		Orlát		2 59	8 37	4 54
6 18	11 51	7 51		Kereszténysziget		2 34	8 17	4 30
6 44	12 14	8 12		Kistorony		2 04	7 53	4 01
6 55	12 24	8 21	érk.	Nagyszében (étk.) [139, 140, 141, 142]	ind.	1 52	7 43	3 50
9 23	3 02	12 33	érk.	Kiskapus (140)	ind.		5 02	5 02
6 05	7 ⁵⁰ 12 ²⁵	11 56 40	"	Budapest k. p. u. (140, 126 vagy 153)	ind.		8 ²⁰ 2 ⁰⁰	12 ²⁰ 9 ¹⁵
	5 48		"	Fogaras (139)	ind.		3 33	
	2 13		"	Verestorony (141)	ind.		5 07	2 14

Oda			Brassó—Zernest			Vissza			
Vv.	Vv.	Vv.	137			Vv.	Vv.	Vv.	
8617*	8611	8613				8612	8614	8616	
I. III.	I. III.	II. III.				II. III.	II. III.	II. III.	
	8 20	9 15	5 40	ind.	Bpest k. p. u. (Nagyváradon át 126)	érk.		7 50	6 40
2 00	2 00	12 20	9 30	"	Budapest k. p. u. (Aradon át 126)	érk.		12 25	1 15
	8 54	6 11	8 90	"	Kolozsvár (126)	érk.		10 50	6 10
	4 49	10 33	2 45	"	Kézdivásárhely (134)	érk.	12 49	7 05	
		5 20	4 30	"	Gyimes (135)	érk.	3 06		
6 10	8 26	4 00	9 33	ind.	Brassó (étk.) [126, 134]	érk.	7 27	1 52	7 20
6 15	8 31	4 05	9 38		Brassó-Külváros 287. sz. őrház		7 21	1 47	7 15
6 24	8 40	4 16	9 46		Brassóbertalan		7 12	1 39	7 07
6 38	8 54	4 29	9 59		Magyarkő 4. sz. őrház		6 58	1 25	6 55
6 51	9 06	4 41	10 10		Keresztényfalva		6 50	1 17	6 47
7 08	9 21	4 56	10 20		Barcarozsnyó		6 39	1 07	6 38
7 26	9 41	5 15	10 39		Otóhán		6 18	12 47	6 21
7 37	9 52	2 25	10 49	érk.	Zernest	ind.	6 08	12 38	6 12

Oda			Székelykocsárd—Maros-Vásárhely—Déda				Vissza				
Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	148				Vv.	Szv.	Szv.	Szv.
8012	8002	8004	8006					8001	8005	8003	8011
I. III.	I. III.	I. III.	I. III.					I. III.	I. III.	I. III.	I. III.
8 ⁰⁰ 2 ²⁵	9 15		7 20	ind.	Budapest k. p. u. (Nagyváradon át 126)	érk.	9 40	7 20	7 50	1 40	
2 ⁰⁰		9 30	8 30	"	Budapest k. p. u. (Aradon át 126, 163)	érk.	9 40			1 15	7 25
10 ⁵¹	6 11	12 24	5 32	"	Kolozsvár (126)	érk.	12 00	5 21	10 50	4 20	
	7 30	5 26	2 45	"	Brassó (126) [†Junius 1-től]	érk.	2 09	8 50	10 00	7 12	
2 01	8 05	3 15	9 10	ind.	Székelykocsárd (étk.) (126, 130)	érk.	7 40	2 40	8 34	12 31	
2 15	8 17	3 27	9 22		Vajdaszeg 4. sz. őrház		7 28	2 28	8 22	12 17	
2 25	8 24	3 34	9 29		Maroscsúcs 6. sz. őrház		7 21	2 21	8 15	12 09	
2 36	8 33	3 43	9 38		Maroskece		7 13	2 13	8 07	11 59	
2 53	8 46	3 56	9 51	érk.	Marosludas (vend.) 129	ind.	7 00	2 00	7 54	11 43	
	10 14			érk.	Beszterce (129)	ind.			1 09		
	2 19			ind.	Borgóbeszterce	ind.					
				ind.	Borgóbeszterce	érk.					
			1 09	"	Beszterce (129)	érk.				2 19	
2 58	8 51	4 01	9 53	ind.	Marosludas (vend.) 129	érk.	6 55	1 55	7 44	11 28	
3 07	8 58	4 08	10 00		Marosbogát		6 48	1 48	7 37	11 19	
3 17	9 06	4 15	10 07		Kutyfalva 16. sz. őrház		6 40	1 40	7 29	11 09	
3 33	9 20	4 28	10 20		Radnót		6 29	1 28	7 18	10 55	
3 50	9 35	4 42	10 35		Marosesapó		6 20	1 19	7 09	10 44	
4 02	9 44	4 50	10 44		Marosugra 24. sz. őrház		6 05	1 04	7 54	10 24	
4 10	9 51	4 57	10 51		Kerelőszentpál		5 59	12 58	7 48	10 15	
4 34	10 18	5 16	11 11		Nyárádtó		5 41	12 40	7 30	9 53	
4 53	10 35	5 31	11 27	érk.	Maros-Vásárhely (étk.)	érk.	6 26	12 25	7 15	9 36	
				Vv.							
				8014							
				I. III.							
5 06	10 40	5 56		ind.	Maros-Vásárhely (étk.)	érk.		9 00	5 55	9 15	
5 17	10 50	6 07			Maros-Vásárhely felsőváros			8 50	5 46	9 05	
5 44	11 16	6 34			Sáromberke			8 21	5 22	8 41	
5 54	11 35	6 44			Gernyeszeg			8 11	5 12	8 31	
6 05	11 36	6 55			Körtvélyfája 6. sz. őrház			8 00	5 02	8 20	
6 19	11 47	7 09			Petele 7. sz. őrház			7 48	4 51	8 08	
6 28	11 55	7 18			Radnótfája 7a sz. őrház			7 40	4 45	8 00	
6 35	12 01	7 25		érk.)	Szászrégen	ind.		7 34	4 40	7 54	
7 00	12 11	7 35		ind.)	Ideczfürdő	érk.		6 59	4 25	7 34	
7 21	12 26	7 56			Marosvécs			6 45	4 14	7 20	
7 35	12 38	8 10			Magyaró			6 29	4 04	7 04	
7 57	12 57	8 32			Dédamegálló			6 11	3 49	6 46	
8 17	1 14	8 52			Déda (Borzaszék-fürdő)			3 54	3 55	6 29	
8 30	1 24	9 05		érk.							

A szépség!

Minden hölgynek kétségtelenül leghőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat, a legképtelenebb dolgokkal kengetve arcát. A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Crème-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra birt, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztatlansága (szeptő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlanul és csodálatosan ható szert utánózzák. — Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire sem bizta, hanem minden egyes készítményl maga állít elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. — Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kengetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépitésére és a szépség megőrzésére. — Ez a világhírű szépitőszert a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4—5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szeptőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrtájkát mitesszert, arc- és kézvörösséget. Az arc ideális szép, üde és ifju lesz s amellet a Margit-Crème teljesen ártalmatlan.

Egy tégely ára 1 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-pouder (fehér, rózsá és crème színben) 1 K. 20 fillér. — Ezen szerek mindegyike külön is használható. — A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes Kelemen gyógsz. Arad.

Főraktár Fogarason:

Dr. Kontesveller Károly, Hermann P. János, Steinburg A. Pildner gyógyszerészeknél.

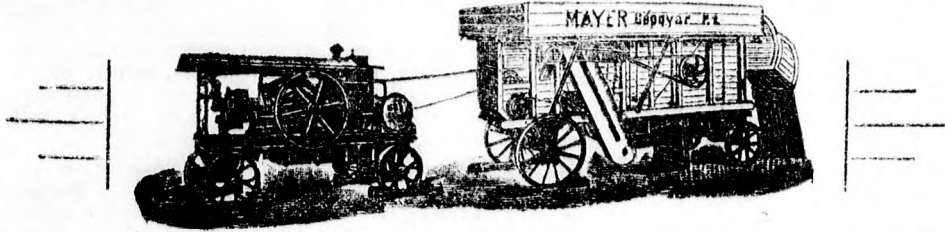
Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Hazai gyártmány!

Kitünő munka!

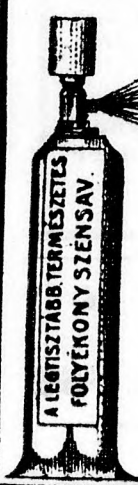
**Mayer
gépgyár**vas- és fémtöredék részvénytársaság
SZOMBATHELY-BUDAPEST,
VI. kerület, Váci-körút 61. szám.Benzinlokomobil-eséplő-szerelvények. Stabil-benzinmotorok.
Szivógázmotorok faszén-, koks- és antracit-fűtésre 120 HP-ig.
Malomépítészet. Szab. hydr. borsajtok, olajpresek
és mindennemű gazdasági gépek.

Kedvező fizetési feltételek. Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve!

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ

vasuti állomás, posta, távirda és telefon.

Közvetlen gyorsvonati kocsik Budapest nyugati pályaudvarról. Idény május 15. — szept. 15.

Speciális gyógyfürdő szívbetegnek részére,
női bajknál, hólyag- és vesebajknál, kő- és fővénybetegségeknek, a légutak-, az emésztő- és
kiválasztó-szervek burultus bántalmánál. Sáp-kór, vérszegénység, görvély- és angolkór, általános
gyengeség és a női ivarszervek idült bajainál. Radioaktív szénsavas sós és szénsavas vasas for-
rások. — Prospektust kívánatra küld
a FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI
SZÉNSAV-MŰVEK
kartelen kívül szállítanak, azonnal bármely mennyiségű
természetes vegyileg legtisztább folyékony szénsavat
a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból
Össze nem tévesztendő mesterségesen előállított
kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!
Sürgőnyeim: Muschong, Buziásfürdő. Interurban telefon 18. sz.**Nádpatak gyógyfürdő.**

Jod-, kén- és sóforrással megáldott fürdőhelye.

Pótolja: Lipik-, Hall- és Csiz vizét. Reuma, köszvény, lchias bántalmaknál
utólérhetően gyógyeredményű. Női betegségek, vérszegénység és idegségnél
kiváló gyógyhatásu. Idény: június elsejétől — szeptember elejéig.

Egy órai kocsit a pályaudvartól (Nagyküküllő vármegye).

Erdők, árnnyékos sétányok, modern lakások, zene elsősz-
tályu ellátás. Elő- és utóidényben tetemes árengedmény a szobárákban.
Vasuti állomása: Alsószombatfalva, hol minden alkalommal kocsik kaphatók.

Postahivatala: Nagysink, mindennapi postaforgalommal.

Prospektust bérmentve küld és mindennemű felvilágosítással a legnagyobb kés-
séggel szolgál.

A fürdőkezelőség.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár
Brassóban.

Fogaraszon kapható: Gebauer W., Schui H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogaraszon.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküküllőm.)

faiskoláileszállított áron ajánlják összes fais-
kolai eikkeiket u. m.: magonc, kőmagu
és csontár gyumolcsfakat, pöszmete és
ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret,
dizsoserjéket, gyumolcsfa vadonocokot,
sövénynek valót, tullevelu fákat, ró-
zsákat stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Vigyázz! Sok értéktelen után-
zatot kínálnak. Vigyázz!Kerjelen határozottan Globin-t
Fritz Schulz jun. A. G. Gyárától.**Kramer Albert**műszaki cég- és cimpfesto
Nagyszeben, Disznódi-u. 14. sz.Készit: kereskedemi cég- és
cimpablákat üvegre, fára és bádog-
lemezre.Ügyvédi és orvosi táblákat a
legesinosabb kivitelben.Községi utca- és házsámtáb-
lákat öntve és bádoglemezből.Elvállal templomkereszt ara-
nyozásokat és minden e szakba
vágó munkákat.Kívánatra tervrajz és költség-
vetéssel szivesen szolgál.